

VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI EDUKACJI, NAUKI
I MŁODZIEŻY**
(NR 89)

■ **KOMISJI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
I POLITYKI REGIONALNEJ**
(NR 120)

z dnia 24 maja 2017 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży (nr 89)

Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej (nr 120)

24 maja 2017 r.

Komisje: Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, obradujące pod przewodnictwem posła **Rafała Grupińskiego (PO)**, przewodniczącego Komisji Edukacji Nauki i Młodzieży, zrealizowały następujący porządek dzienny:

- informacja ministra edukacji narodowej na temat założeń projektu ustawy o finansowaniu zadań oświatowych;
- informacja ministra edukacji narodowej na temat zmian w przepisach rozporządzenia ministra edukacji narodowej z dnia 2 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach.

W posiedzeniu udział wzięli: **Marzenna Drab** podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej wraz ze współpracownikami, **Krzysztof Baszczyński** wiceprezes Zarządu Głównego Związku Nauczycielstwa Polskiego, **Marek Wójcik** pełnomocnik zarządu ds. legislacji Związku Miast Polskich, **Tadeusz Pisarek** członek Zarządu Głównego Forum Związków Zawodowych, **Maria Maksymiliana Wojnar** członek zarządu Rady Szkół Katolickich, **Dariusz Gašior** członek Stowarzyszenia Przedszkoli Niepublicznych, **Jadwiga Tomaszczyk-Pacula** przedstawiciel Najwyższej Izby Kontroli, **Jakub Gontarek** przewodniczący Forum Młodych Konfederacji Lewiatan.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Sławomir Jakubczak**, **Ewa Muszyńska**, **Dariusz Myrcha**, **Jolanta Osiak**, **Mariusz Pawełczyk** i **Elżbieta Wojciechowska** – z sekretariatów Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Otwieram wspólne posiedzenie Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej. Stwierdzam kworum. Bardzo proszę o przerwanie rozmów. Słyszę, że tył sali jest szczególnie roześmiany. Cieszę się z dobrego humoru wszystkich państwa. Mamy poważne tematy i musimy do nich przystąpić. Witam panią Marzennę Drab, podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej. Porządek dzienny posiedzenia obejmuje punkt, który mieliśmy zrealizować poprzednio. Można powiedzieć, że rozpoczęliśmy go zaledwie kilkoma zdaniem. Jest to informacja ministra edukacji narodowej na temat założeń projektu ustawy o finansowaniu zadań oświatowych. W drugim punkcie mamy informację ministra edukacji narodowej na temat zmian w przepisach rozporządzenia ministra edukacji narodowej z dnia 2 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłat-

ności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach. Czy są uwagi do porządku dziennego posiedzenia? Nie słyszę.

W takim razie stwierdzam, że Komisje przyjęły porządek obrad.

Przystępujemy do jego realizacji. Proponuję łączną dyskusję nad oboma punktami porządku dziennego. Czy jest sprzeciw wobec takiej propozycji? Nie słyszę.

Stwierdzam, że Komisje przyjęły wniosek.

W pierwszej kolejności poproszę panią minister o zabranie głosu. Potem poproszę o głos panią Joannę Wilewską, dyrektor Departamentu Wychowania i Kształcenia Integracyjnego MEN. Bardzo proszę, pani minister.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Marzenna Drab:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, problemy w zakresie funkcjonowania systemu finansowania...

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Pani minister, proszę bliżej mikrofonu.

Podsekretarz stanu w MEN Marzenna Drab:

Problemy w zakresie funkcjonowania systemu finansowania zadań oświatowych zgłaszane są od wielu lat przez jednostki samorządu terytorialnego i inne podmioty prowadzące szkoły i placówki oświatowe oraz przez regionalne izby obrachunkowe. Część zgłaszanych problemów dotyczy niejasnych lub budzących wątpliwości interpretacyjne przepisów systemu finansowania systemu oświaty oraz dosyć wysokiego stopnia skomplikowania niektórych rozwiązań. Są to np. dotacje na zapewnienie darmowych podręczników. Wszystkie problemy powodują potrzebę zweryfikowania obecnego systemu finansowania zadań oświatowych. Finansowanie edukacji było jednym z głównych tematów trwającej w 2016 r. ogólnopolskiej debaty oświaty „Uczeń. Rodzic. Nauczyciel – Dobra zmiana”. W lutym bieżącego roku przeprowadzono warsztaty konsultacyjne dotyczące opracowania koncepcji zmiany systemu finansowania zadań oświatowych w kilku miastach w Polsce. Było to m.in. w Katowicach, Gdańsku, Bydgoszczy i w Warszawie.

Do prac nad koncepcją finansowania zadań oświatowych Ministerstwo Edukacji Narodowej włączyło wszystkie potencjalne grupy odbiorców proponowanych rozwiązań, tj. przede wszystkim przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego oraz przedstawiciele organów prowadzących szkoły i placówki niesamorządowe, dyrektorów i przedstawiciele przedszkoli, szkół oraz placówek oświatowych, a także kuratorów oświaty. Warsztaty miały charakter ekspercki. Ich celem było wypracowanie wstępnych rozwiązań dotyczących finansowania oświaty we współpracy z osobami znającymi się na tematyce i mającymi doświadczenie praktyczne z tego zakresu.

Finasowanie zadań oświatowych jest dyskutowane w ramach prac Zespołu do spraw statusu zawodowego pracowników oświaty, powołanego przez minister edukacji narodowej. W skład zespołu weszły wszystkie reprezentatywne, nauczycielskie związki zawodowe, organizacje jednostek samorządu terytorialnego oraz przedstawiciele ministerstw. Ministerstwo jest w trakcie przygotowywania projektu ustawy o finansowaniu zadań oświatowych. W drugiej połowie maja, proponujemy przekazać do uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych projekt ustawy o finansowaniu zadań oświatowych.

W zaproponowanym projekcie ustawy o finansowaniu zadań oświatowych, zmiany będą dotyczyć korzystniejszego finansowania małych szkół, uproszczenia systemu finansowania dostępu do darmowych podręczników, zmian w zakresie udzielania dotacji z budżetów samorządów oraz zmian w finansowaniu kształcenia zawodowego w zakresie dostosowania do potrzeb rynku pracy. Bardziej szczegółowe rozwiązania, zawarte w projekcie ustawy o finansowaniu zadań oświatowych, będą dotyczyć naliczania dotacji z budżetu państwa na rozwój wychowania przedszkolnego organu rejestrującego, a nie według położenia przedszkola. Główna zmiana to naliczanie dotacji według organu rejestrującego, a nie według położenia placówki wychowania przedszkolnego. Ta kwestia była wielokrotnie poruszana przez jednostki samorządu terytorialnego, przy naliczaniu dotacji na rozwój wychowania przedszkolnego. Są przypadki przedszkoli, które znajdują się na terenie innej gminy, a środki otrzymuje gmina, na której terenie znajduje się to przedszkole. Chodzi tu głównie o gminy wiejskie, które mają przedszkole na terenie

gminy miejskiej oraz powiaty, które prowadzą m.in. oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych specjalnych, na które dotacja trafia do gminy, na terenie której znajduje się szkoła.

Mamy ponadto zapewnić uczniom niepełnosprawnym podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych. W zakresie naliczania i przekazywania dotacji celowej, obecny mechanizm nie zmienia się. Planowane są tylko zmiany upraszczające obecne procedury, które są związane z wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji celowej. W projektowanej ustawie wprowadzono regulacje stanowiące, że w ramach łącznej kwoty dotacji naliczonej i przekazanej szkole w danym roku budżetowym na wyposażenie w podręczniki, materiały edukacyjne i ćwiczeniowe, dyrektor szkoły ustalając zestaw podręczników lub materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych, w uzasadnionych przypadkach, będzie mógł wyrazić zgodę na zwiększenie kosztu zakupu takiego kompletu, na ucznia danej klasy, informując organ prowadzący o podjętej decyzji w tym zakresie. Zmiana jest na tyle istotna, że umożliwi dokonywanie przesunięć środków finansowych pomiędzy odpowiednimi klasami, np. w wyniku powstałych oszczędności, przy zakupie takiego kompletu dla uczniów innej klasy objętej dotacją celową w danym roku szkolnym. W przypadku kwot dotacji celowej, przekazanej na uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, zwiększanych określonymi wskaźnikami, koszt zakupu kompletu podręczników, materiałów edukacyjnych, ćwiczeniowych dla każdego ucznia danej klasy nie będzie mógł przekroczyć rocznie kwoty dotacji celowej na ucznia, określonej w ustawie.

Szczegółowy sposób rozliczania i wykorzystania dotacji celowej, określony zostanie w rozporządzeniu. Taka konstrukcja rozliczenia wykorzystania dotacji, zapewni elastyczność w procesie zapewnienia podręczników i materiałów ćwiczeniowych dla uczniów oraz znacząco uprości system rozliczania środków z dotacji dyrektorów szkół, jednostkom samorządu terytorialnego oraz wojewodom.

Kolejny temat to dotacje udzielane z budżetu jednostek samorządu terytorialnego dla placówek wychowania przedszkolnego, szkół i placówek oświatowych. Zmiany w zakresie dotowania placówek wychowania przedszkolnego, szkół i placówek oświatowych polegają głównie na odejściu od pojęcia rodzaju szkoły, przy wyliczeniu dotacji dla szkół, a także wprowadzeniu nowych regulacji prawnych, będących konsekwencją uwag zgłaszanych do ministerstwa. Największe problemy interpretacyjne budzi brak definicji rodzaju szkoły. Dlatego zamiast uzależniania naliczania dotacji dla szkół od ich rodzaju, proponuje się odniesienie do kwoty przewidzianej w subwencji oświatowej oraz w niektórych przypadkach do wskaźnika wyliczanego w bardzo prosty sposób. Taka konstrukcja znacznie uprości system określania wysokości dotacji, a także wyeliminuje pojawiające się wątpliwości i rozbieżności w systemie udzielania dotacji. W związku z rezygnacją odniesienia się do rodzaju szkoły, zmianie ulegnie sposób wyliczania wysokości dotacji dla szkół.

Pozostałe, najważniejsze zmiany dotyczą: uzależnienia części dotacji dla szkół, w których nie jest realizowany obowiązek szkolny lub obowiązek nauki do zdanego egzaminu przez ucznia, wprowadzenie przepisu, który w wyniku aktualizacji kwoty dotacji uniemożliwi zbyt duży spadek, a także zbyt duży wzrost miesięcznej kwoty dotacji. Ma to na celu zapewnienie stabilności finansowej podmiotów dotowanych. Przewiduje się maksymalny wzrost lub spadek wysokości dotacji i który określony będzie na poziomie 50%. Mamy także: dotowanie tylko jednego ucznia, będącego uczniem więcej niż jednej placówki wychowania przedszkolnego lub szkoły dotowanej dla dorosłych, doprecyzowanie zasad dotowania uczniów realizujących roczne, obowiązkowe przygotowanie przedszkolne poza placówką wychowania przedszkolnego, określenie, że uczniom takim nie przysługuje dotacja. Następnie mamy określenie dodatkowego warunku niezbędnego do spełnienia, w celu przekazania dotacji przez samorząd, w stosunku do obowiązujących przepisów, wypłacenie dotacji będzie uzależnione nie tylko od podania liczby uczniów do dnia 30 września roku bazowego, ale także dodatkowo od przekazania danych do Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września roku bazowego. Ponadto mamy: określenie kwoty granicznej do wykorzystania dotacji na wynagrodzenia osób zatrudnionych w szkołach oraz placówkach oświatowych niesamorządowych,

wprowadzenie przepisu uprawniającego organy udzielające dotacji do przetwarzania danych osobowych z wykorzystaniem elektronicznych aplikacji, rozszerzenie przepisów odnoszących się do kontroli prawidłowości pobierania i wykorzystania dotacji, wprowadzenie przepisu stanowiącego, iż organ dotujący może wstrzymać przekazywanie dotacji szkole niepublicznej, w której nie jest realizowany obowiązek szkolny lub obowiązek nauki, lub niepublicznej placówce oświatowo-wychowawczej, poradni psychologiczno-pedagogicznej, domowi czasów dziecięcych, bibliotece pedagogicznej, jeżeli ta szkoła lub placówka nie dokonała rozliczenia wykorzystania dotacji za rok poprzedzający rok budżetowy lub nie przekazuje liczby uczniów, będących uczniami tej szkoły lub placówki, lub nie wykonuje prawomocnego wyroku sądowego wydanego w związku z przekazaną dotacją, określenie, że w przypadku, gdy mimo ustawowego obowiązku, jednostka samorządu terytorialnego nie przekazuje dotacji w terminie, jest zobowiązana do wypłaty odsetek za każdy dzień zwłoki.

Finansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym. Zmiany, w tym zakresie, są głównie uzależnione od wkładu własnego gminy, ponieważ wkład własny wnoszony przez gminy, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, stanowi duży problem związany z niewykorzystaniem całkowitej kwoty dotacji przeznaczonej na stypendia i zasiłki szkolne, przez gminy. W stosunku do obecnie obowiązujących regulacji w projekcie ustawy wprowadza się przepisy uzależniające wkład własny gminy od jej pozycji finansowej. Wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w gminie będzie podstawowym kryterium.

W zakresie zmian w sposobie podziału subwencji oświatowej dla jednostek samorządu terytorialnego nadal w ministerstwie będą prowadzone prace analityczne nad wdrożeniem nowego modelu podziału subwencji oświatowej, który zapewni lepsze dopasowanie dochodów subwencji do ponoszonych wydatków. Ponadto, będą prowadzone prace nad nowym sposobem finansowania kształcenia zawodowego. Zmiany, w tym zakresie, zostaną przesunięte w czasie, m.in. z powodu potrzeby lepszego dopasowania finansowania tych obszarów do nowotworzonej sieci szkół, po wdrożeniu reformy oświaty. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Poproszę panią dyrektor Joannę Wilewską z Departamentu Wychowania i Kształcenia Integracyjnego MEN o głos w kwestii drugiego punktu. Bardzo proszę.

Dyrektor Departamentu Wychowania i Kształcenia Integracyjnego MEN Joanna Wilewska:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, przedstawię zmiany w przepisach rozporządzenia ministra edukacji narodowej z dnia 2 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonych przez rodziców, za pobyt ich dzieci w tychże placówkach. Konieczność wydania nowego rozporządzenia wynika z wprowadzenia nowego upoważnienia zawartego w art. 123 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe oraz regulacji wynikających z ustawy Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe, dotyczących przede wszystkim nowego ustroju szkolnego oraz związanych z tym modyfikacji w organizacji i funkcjonowaniu szkół oraz placówek oświatowych. Uwzględni również część postulatów zgłaszanych do Ministerstwa Edukacji Narodowej przez podmioty działające na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, niedostosowanej społecznie i zagrożonej niedostosowaniem społecznym.

Zgodnie z art. 174 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy – Prawo oświatowe, przepisy nowego rozporządzenia będą miały również zastosowanie do niepublicznych placówek wymienionych w powyższych przepisach i o których mowa w art. 2 pkt 7 i 8 wyżej wymienionej ustawy (z wyjątkiem przepisów dotyczących wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach). Projektowane zmiany w przepisach nowego rozporządzenia dotyczą, po pierwsze, rezygnacji ze szczegółowego definiowania ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych. Definicja, dla kogo, dla jakich dzieci te ośrodki, została zapisana w ustawie – Prawo oświatowe w art. 2 pkt 7 te

ustawy. Po drugie, jest uwzględnienie typów szkół działających w nowym ustroju szkolnym, czyli stopniowego wygaszania gimnazjów i przekształcania sześciolletniej szkoły podstawowej w ośmioletnią szkołę podstawową oraz tworzenie nowych szkół ponadpodstawowych. Po trzecie, mamy wskazanie, że młodzieżowy ośrodek wychowawczy współpracuje z rzecznikiem praw obywatelskich, pełniącym funkcje krajowego mechanizmu prewencji. Uwzględniamy postulaty zgłoszone do resortu edukacji przez rzecznika praw obywatelskich, który pełni funkcję krajowego mechanizmu prewencji działającego na podstawie Protokołu Fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych. Wzajemna współpraca wyżej wymienionych podmiotów będzie dotyczyła prowadzonych w ośrodku wizyt, o których mowa w wyżej wymienionym protokole.

Po czwarte, jest rezygnacja ze wskazania, że dzieci i młodzież są przyjmowani do specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego oraz specjalnego ośrodka wychowawczego na okres, na jaki wydano orzeczenie. Dotychczasowa regulacja wskazująca, że dziecko przyjmowane jest do specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego oraz specjalnego ośrodka wychowawczego na okres, na jaki wydano orzeczenie – jest zbędna, gdyż warunkiem przyjęcia dziecka do placówki jest posiadanie aktualnego orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. W ten sposób ułatwiamy rodzicom tych dzieci, które po określonym etapie edukacyjnym pozostają w tej samej placówce i nie jest wymagane pozyskiwanie skierowania do tejże placówki.

Po piąte, mamy możliwości przyjmowania do specjalnych ośrodków wychowawczych – oprócz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych – również dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym. Powyższa regulacja zakłada możliwość pobytu w specjalnym ośrodku wychowawczym dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym, uczęszczających do szkoły podstawowej lub szkoły ponadpodstawowej. Proponowana zmiana jest odpowiedzią na postulaty zdecydowanej większości środowiska dyrektorów niepublicznych, specjalnych ośrodków wychowawczych wskazujące na potrzebę umożliwienia przyjmowania do specjalnych ośrodków wychowawczych – oprócz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej – także dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym. Nowe rozwiązanie umożliwi tym samym dzieciom i młodzieży zagrożonym niedostosowaniem społecznym pobyt w specjalnym ośrodku wychowawczym w sytuacji, kiedy nie mogą uczęszczać do szkoły w miejscu zamieszkania lub młodzieżowego ośrodka socjoterapii lub nie mogą przebywać w bursie. Wychowankowie niepełnosprawni będą mogli, jak dotychczas, przebywać w specjalnych ośrodkach wychowawczych nie dłużej niż do końca roku szkolnego, w roku kalendarzowym, w którym kończą 24 rok życia. W przypadku wychowanków zagrożonych niedostosowaniem społecznym, będą mogli przebywać do 18 roku życia.

W związku z wprowadzeniem tej grupy wychowanków do specjalnych ośrodków wychowawczych, rozszerzyliśmy zakres zadań zapewnianych przez specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy i specjalny ośrodek wychowawczy, poprzez wprowadzenie wprost zadania mającego na celu monitorowanie poziomu bezpieczeństwa wychowanków. Zmiana ma na celu zwrócenie szczególnej uwagi na konieczność monitorowania poziomu bezpieczeństwa wszystkich wychowanków w tych placówkach, a szczególnie wychowanków zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Kolejna zmiana dotyczy zatrudniania psychologa, pedagoga, a także innych specjalistów oraz osób prowadzących zajęcia w specjalnym ośrodku wychowawczym w zależności od potrzeb wychowanków. W projektowanych przepisach, zastosowano rozwiązanie analogiczne jak w przypadku ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, bowiem zarówno w specjalnym ośrodku wychowawczym, jak i ośrodku rewalidacyjno-wychowawczym, nie organizuje się szkół, dlatego też rozwiązania w tej kwestii powinny być jednolite. Na potrzebę ujednoczenia przepisów zwracano również uwagę podczas debat oświatowych. W związku z powyższym, w specjalnym ośrodku wychowawczym będzie się zatrudniać w zależności od potrzeb – psychologa, pedagoga, a także innych specjalistów.

Ponadto, w myśl poprzedniego rozporządzenia w specjalnym ośrodku wychowawczym należało obligatoryjnie zatrudniać pedagogów. Natomiast, dyrektorzy wyżej wymienionych ośrodków zwracali uwagę, że wszyscy wychowawcy zatrudniani w tejsze placówce posiadają wykształcenie pedagogiczne pozwalające na wykonywanie zadań pedagoga. Są wychowawcami grup wychowawczych.

Kolejna zmiana to doprecyzowanie przepisów regulujących współpracę specjalnego ośrodka wychowawczego ze szkołą, do której uczęszcza wychowanek. Zmiana podyktowana jest potrzebą niepowielania takich samych oddziaływań i wsparcia organizowanego dla ucznia w szkole i ośrodku. W związku z tym, wskazano, że specjalny ośrodek wychowawczy współpracuje ze szkołą, do której uczęszcza wychowanek w zakresie opracowywania i realizowania indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego, w szczególności w zakresie zajęć rewalidacyjnych, socjoterapeutycznych i oddziaływań wychowawczych.

Kolejna zmiana do dostosowanie funkcjonowania placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania – tj. w bursach i domach wczasów dziecięcych – do przepisów nowego ustroju szkolnego oraz dookreślenia sposobu sprawowania opieki w porze nocnej w tych placówkach. Przepisy, dotyczące wyżej wymienionych placówek, dostosowano do nowego ustroju szkolnego i umożliwiono przebywanie w bursie uczniom klas VII i VIII szkoły podstawowej oraz tak, jak było, szkół ponadpodstawowych. Dom wczasów dziecięcych będzie placówką dla uczniów szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych dla dzieci i młodzieży, z wyjątkiem szkół policealnych. Doprecyzowano również przepis dotyczący warunków sprawowania opieki w porze nocnej zarówno w bursie, jak i domu wczasów dziecięcych, wskazując, że ma być sprawowana w sposób zapewniający nadzór nad wychowanekami oraz ich bezpieczeństwo.

W projekcie, wyżej wymienionego rozporządzenia, wskazano również przepisy przejściowe i końcowe określające, że: ze względu na projektowane zmiany, dotyczące funkcjonowania specjalnych ośrodków wychowawczych w zakresie zatrudniania psychologów i pedagogów, nowe regulacje wejdą w życie z dniem 1 września 2018 r., natomiast w roku szkolnym 2017/18 zatrudnianie wskazanych specjalistów, będą regulowały przepisy w dotychczasowym brzmieniu. W projekcie rozporządzenia zawarto także rozwiązania dotyczące arkusza organizacji placówki, który ma być opracowywany przez dyrektora placówki do 30 kwietnia bieżącego roku, na podstawie dotychczasowych przepisów rozporządzenia ministra edukacji narodowej z dnia 2 listopada 2015 r. W przypadku, gdy arkusz organizacji placówki nie będzie spełniał wymogów, dyrektor placówki jest zobowiązany, niezwłocznie przekazać organowi prowadzącemu, arkusz organizacji pracy placówki, uwzględniający zakres spraw, określony w projektowanym rozporządzeniu. Przepisy, obecnie obowiązującego rozporządzenia z dnia 2 listopada, stosuje się do czasu zakończenia kształcenia w dotychczasowym gimnazjum i klasach dotychczasowego gimnazjum prowadzonych w szkołach innego typu, dotychczasowych szkołach ponadgimnazjalnych i klasach dotychczasowych szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych w szkołach ponadpodstawowych, funkcjonujących w wyżej wymienionych placówkach, dotychczasowych szkołach ponadgimnazjalnych i klasach dotychczasowych szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych w szkołach ponadpodstawowych, funkcjonujących poza wymienionymi placówkami. Ponadto, wskazano, że tak jak dotychczas przepisy projektowanego rozporządzenia tworzą spójny system z przepisami innych rozporządzeń MEN dotyczących: warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym, zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

Proponuje się, aby przepisy nowego rozporządzenia weszły w życie od 1 września 2017 r. Jednocześnie uprzejmie informuję, że projekt rozporządzenia z 12 kwietnia 2017 r., o którym mowa, został przekazany w ramach uzgodnień innym resortom oraz innym podmiotom zewnętrznym w ramach konsultacji społecznych 12 kwietnia 2017 r., jak również zamieszczony na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji.

Resorty i podmioty zewnętrzne zgłaszały opinie i uwagi w terminie 21 dni od dnia otrzymania projektu. Obecnie resort edukacji jest na etapie analizowania uwag i opinii, które wpłynęły w ramach uzgodnień i konsultacji społecznych oraz przygotowania rozstrzygnięć decydujących o ostatecznym kształcie przepisów. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję. Kto z państwa posłów pierwszy chciałby zabrać głos? Pani poseł Urszula Augustyn, proszę bardzo.

Poseł Urszula Augustyn (PO):

Dziękuję bardzo. Staralam się przeczytać ze zrozumieniem informację na temat finansowania edukacji planowanej od 2018 r. Mam bardzo krótkie i proste pytanie. Państwo, w kampanii wyborczej i później, zapowiadaliście bardzo szumnie, że zwrócić dużą uwagę na małe szkoły. Pani minister Zalewska mówiła wielokrotnie, że będzie pomagała szkołom. Moment, w którym rozmawiamy o finansowaniu jest najlepszym do wyjaśnienia, w jaki sposób będą przez państwa wsparte małe szkoły. W tym materiale nie znalazłam tego. Pani minister w swojej wypowiedzi powiedziała, że będziecie wspierali małe szkoły. Uprzejmie proszę o szerszą wypowiedź na ten temat. W jaki sposób będziecie państwo finansowali małe szkoły? Jak będziecie je wspierali, aby mogły faktycznie zgodnie z waszymi obietnicami trochę lepiej funkcjonować? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Proszę bardzo, pan poseł Lech Sprawka.

Poseł Lech Sprawka (PiS):

Państwo przewodniczący, pani minister, Wysokie Komisje, pragnę wyrazić zadowolenie, że MEN i pani minister Zalewska podjęła decyzję, aby nowego systemu gruntownej zmiany nie wprowadzać w 2018 r. Ogólnie pani minister wyjaśniła z jakich powodów. Nie będę rozwijał tego tematu. Całkowicie zgadzam się i akceptuję takie rozwiązanie.

Natomiast, jak zadeklarowała pani minister, prace w MEN nad nowym systemem finansowania będą trwały, to myślę, że warto w ramach tej dyskusji, ale również współpracy MEN z Komisją Edukacji, Nauki i Młodzieży troszeczkę rozszerzyć zakres tej dyskusji. O finansowaniu zadań oświatowych decyduje ten wzór, który jest zawarty w rozporządzeniu o algorytmie podziału części oświatowej subwencji ogólnej, gdzie lewa strona wynika z treści rozporządzenia i mówi w jaki sposób pieniądze dzieli się pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego. Druga strona tego równania, prawa strona, to łączna kwota części oświatowej subwencji ogólnej, która wynika bezpośrednio z art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Z informacji, które do nas docierały, z przebiegu prac roboczego zespołu przy ministrze edukacji wynika, że głównie dyskusja skoncentrowana była na lewej stronie równania, czyli zmianie zasad podziału. Stosunkowo niewiele mówiło się o prawej stronie. Nie ukrywam, z dużym zadowoleniem przyjąłem, w jakichś ogólnych sformułowaniach z dyskusji, podsumowań prac zespołu, dwa określenia. Jedno, że dobrze byłoby określić, na co ma wystarczyć subwencja, a drugie to, w jaki sposób ją kalkulować. Co prawda art. 28 ustawy o dochodach JST mówi o zasadach kalkulacji, ale jest to zapis przybierający w wielu przypadkach sytuację typowo uznaniową.

Pragnę zwrócić uwagę, że do 2003 r. był inny sposób ustalania łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej. Przypomnę historycznie, bo warto przypomnieć. Otóż, brzmiało to tak: „kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w łącznej kwocie niemniejszej niż 12,8% planowanych dochodów budżetu państwa”. Zapis był o tyle dobry, że wiązał wydatki na oświatę z tym, co dzieje się w gospodarce, w państwie. Jeżeli mamy dobry rozwój, to dochody budżetu wzrastają i w ślad za tym, ale niezależnie od innych czynników, czy wzrasta liczba uczniów, czy nie lub spada, dochody na edukację wzrastały. Widać to odzwierciedlenie w relacjach finansowania przez poszczególne typy jednostek samorządu terytorialnego. Zupełnie z niezrozumiałych powodów w 2003 r. kiedy przy władzy była koalicja SLD-PSL... Mało tego. W gronie posłów SLD było dużo członków Związku Nauczycielstwa Polskiego. Dokonano zmiany, która do tej chwili obowiązuje.

Nie ma żadnego powiązania z tym, co dzieje się w gospodarce. Jaki był efekt? Proszę państwa, już wtedy porównując 2003 i 2004 r. skokowy wzrost wydatków z dochodów własnych jednostek samorządu, to w przypadku gmin ten wzrost jednoroczny było to 5%, w przypadku powiatów 2%, w przypadku miast na prawach powiatu 6%, a w przypadku województw 9%. Od tego momentu rozpoczął się systematyczny marsz do zwiększania tego wskaźnika do tego stopnia, że doszliśmy w 2015 r., bo tu są najaktualniejsze dane i lada moment będziemy mieli dane za 2016 r., to w przypadku gmin już dokładają 27%, powiaty 10,8%, miasta na prawach powiatu 34,2%, a samorządy województwa 26,8%. Dlaczego o tym mówię? Pani minister, w trakcie tej dyskusji warto byłoby zastanowić się nad zmianą zapisu ustalającego łączną kwotę części oświatowej subwencji ogólnej w ustawie o dochodach JST. Będzie to wtedy dopiero gwarantować, ponieważ powszechnie funkcjonuje stereotyp, że łączna kwota zależy tylko od liczby uczniów. Jest to bardzo błędne podejście. Pragnę zwrócić uwagę, że liczba uczniów generuje określoną liczbę oddziałów. Jest mnóstwo różnych regulacji prawnych, które niezależnie od liczby uczniów generują dodatkowe wydatki ze strony samorządów. Jest to chociażby ograniczenie liczebności oddziałów. Są różne powiązania w zakresie zaspakajania potrzeb uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Tego typu różne elementy sprawiają, że nie możemy wprost proporcjonalnie wiązać łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej z liczbą uczniów, bo jest to ewidentna nieprawda. To skutkuje m.in. niedoszacowaniem łącznej części oświatowej subwencji ogólnej. Polecam wraz z moim postulatem, aby dyskutować o obu stronach tego równania.

Dwie krótkie uwagi szczegółowe, o których mówiła pani minister, a właściwie jedna, która mówi o zróżnicowaniu, próbie zróżnicowania wkładu własnego samorządów, jeżeli chodzi o pomoc materialną. Pani minister, do 2010 r. nie było potrzeby wkładu własnego. Uważam, że jest to taka specyficzna forma świadczenia, która w jakiś dziwny sposób została wprowadzona, kiedy uchwalana była ustawa o finansach publicznych i w 2010 r. wprowadzono ten 20% udział własny. Uważam, że należy wrócić do stanu prawnego sprzed 2010 r. Jest taka możliwość prawna i takiego podejścia do tej sprawy, żeby zrezygnować z wkładu własnego. Jak pani minister słusznie zauważyła, wkład własny powoduje zmniejszoną aktywność w zakresie upowszechniania pomocy materialnej, szczególnie w tych biedniejszych samorządach, łącznie nawet z przekazywaniem informacji. Efekt jest taki, że rok rocznie z kwoty, która jest w rezerwie celowej na pomoc materialną, niewykorzystywanych jest ok. 100 mln zł. Naprawdę, nie są to duże pieniądze, a jest to ważne uzupełnienie budżetów rodzinnych najuboższych rodzin. Jest to jednym z kolejnych elementów wyrównujących szanse edukacyjne. Warto także wrócić do rozwiązań sprzed 2010 r. Odejść od tego różnicowania, bo znowu wpadniemy w dodatkowe uwikłania.

Proszę państwa, ostatnie zdanie. Pragnę zwrócić uwagę na jedną rzecz. Kiedy startował ten sposób finansowania było 21 wag. Teraz jest 58, czyli prawie 3 razy więcej. Proszę państwa, jak analizuje się wydatki poszczególnych typów samorządów, to trzykrotne zwiększenie liczby wag w ogóle nie wpłynęło na jakość rozdziału tych pieniędzy. Jest więcej liczenia, zbierania więcej danych, a skutek końcowy jest taki sam, bo decyduje o nim lewa, a nie prawa strona tego równania. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Co do prawej strony równania, to na razie zgoda. Serdecznie prosiłbym, aby następne wystąpienia były bardziej skondensowane. Jeżeli mogę o to prosić. Proszę bardzo, pani przewodnicząca Krystyna Szumilas.

Poseł Krystyna Szumilas (PO):

Dziękuję bardzo. Temat bardzo ważny, ale postaram się to skondensować i krótko podsumować co otrzymaliśmy i to, co zapowiadało MEN. Pani minister na początku dzisiejszego posiedzenia Komisji powiedziała, że odkłada reformę finansów samorządu terytorialnego na bliżej nieokreśloną przyszłość. Tak naprawdę materiał, który otrzymaliśmy jest technicznym materiałem. Jest korektą prawa, które obecnie obowiązuje i nie ma tutaj żadnej rewolucji. Jest to doprecyzowanie terminów. Pytanie, które nas posłów i mnie szczególnie interesuje, to na czym miałyby polegać rewolucja finansowa, którą

państwo zapowiadaliście? Kiedy będzie przeprowadzona? Jako posłowie spotykamy się z pytaniami z zewnątrz. Te pytania trafiają także do Komisji. Dotyczą odłożenia reformy w czasie. Jaki jest powód tego odłożenia? Kiedy państwo będziecie gotowi do zreformowania systemu finansowania edukacji, systemu subwencji? Pytania dotyczą także tego, jaki jest sens przeprowadzania przez ORE kolejnych szkoleń w czerwcu na temat zmian w finansowaniu i reformy edukacji? Jeżeli ten temat został odłożony w czasie. Co w ogóle państwo robiliście na tych spotkaniach? Jakie były to szkolenia, jeżeli nie mamy określonego w ogóle kierunku zmian?

Cały czas trwa festiwal PR-owski, obietnic „pod publikę”. Natomiast ciągle brak konkretów. To, co obserwujemy, to subwencja oświatowa, mimo wprowadzenia bardzo poważnej reformy, państwo nie chcecie dopuścić do dyskusji na temat wniosku referendalnego. Ta reforma burzy finanse samorządów terytorialnych. Samorządy w 2017, 2018 i 2019 r. będą musiały łożyć na przygotowanie szkół do nowej struktury, systemu szkolnego, a subwencja oświatowa na ten cel nie wzrasta. Mówicie państwo o podwyżkach płac dla nauczycieli. Też nie wiemy, jak odbije się to w subwencji oświatowej. Dzisiaj już wiemy, że nauczyciele tracą pracę. To nie są pojedyncze przypadki. Jest to lawinowy proces. Pani minister dzisiaj z mównicy sejmowej mówiła o tym, że na stronach kuratoriów są oferty pracy dla nauczycieli. Nie wiem, czy jest to dziewięć ofert pracy, czy dziewięć tysięcy, bo powiedziała to i to. Myślę, że jest to bliżej dziewięciu ofert pracy, ponieważ zajrzałam na strony kuratoriów oświaty. Proszę państwa, w największym województwie mazowieckim, a przypomnę, że mazowieckie to prawie 5 mln mieszkańców i wiele setek szkół. Dla biologów są aż dwie oferty pracy na pełny etat 18 godzin i w 8 szkołach pojedyncze godziny, jedna, dwie, trzy.

Mogę podać też przykład województwa dolnośląskiego. W całym województwie jest jeden etat dla biologa i kilka godzin w kilku szkołach. Odległość pomiędzy tymi szkołami to np. szkoła w Rękowie i szkoła w Karpaczu to ponad 120 km i dwie godziny jazdy samochodem. Jest to fikcja i opowiadanie nieprawdy. Moje pytanie jest takie. Jak państwo chcecie sfinansować samorządom ubytki z tytułu odpraw dla nauczycieli, które muszą zapłacić? Wiem, że sprytnie ominęliście art. 20 Karty Nauczyciela i samorządy nie będą musiały płacić półrocznej odprawy nauczycielom. Będą musiały opłacić półroczny urlop dla nauczycieli, którzy zgodzą się i pójdą na bezpłatny urlop. Jak państwo chcecie to sfinansować? Chcę, abyście podali nam dokładne dane związane ze zwolnieniami nauczycieli. Ostatnie pytanie. Wprowadziliśmy dotację do wychowania przedszkolnego. Dotacja rosła z roku na rok. W 2016 r. dotacja na jedno dziecko to było 1370 zł. W 2017 r. było to 1338 zł, czyli zmniejszyła się. Czy na tym polega reforma finansów i reforma subwencjonowania, czy dotowania samorządów terytorialnych w zakresie zadań oświatowych, że państwo chcecie im ograniczyć pieniądze, a nie dodać i szukacie sposobu, jak wyprowadzić samorządy w pole oraz zwiększyć udział środków własnych samorządów w finansowanie edukacji? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Jeżeli nikt z państwa posłów nie zgłasza się, to pan prezes Baszczyński, a potem pan Tadeusz Pisarek. Bardzo proszę.

Wiceprezes Zarządu Związku Nauczycielstwa Polskiego Krzysztof Baszczyński:

Dziękuję bardzo. Państwo przewodniczący, pani minister, państwo posłowie, przede wszystkim dobrze się stało, że minister edukacji narodowej chce przedłożyć projekt ustawy o finansowaniu. Jak rozumiem jest to spełnienie postulatu, który był zgłaszany w czasie prac zespołu do spraw statusu, ale tyle reform na raz, to „pacjent tego nie wytrzyma”. Mówię o tym dlatego, że jest to okazja, żeby zrealizować to, o czym mówił w imieniu Klubu Prawa i Sprawiedliwości pan poseł Sprawka, dokładnie 13 września 2016 r., że inicjatywa obywatelska, którą zgłosił Związek Nauczycielstwa Polskiego, pod którym podpisało się 350 tys. obywateli będzie wreszcie procedowana. To jest najlepsza okazja, jeżeli mamy mówić o finansach i finansowaniu, aby wreszcie coś zrobić z tą inicjatywą. Ten wątek wielokrotnie przedstawiałem podczas prac zespołu do spraw statusu. Bez żadnego efektu. Stąd chciałbym bardzo prosić, korzystając z tej możliwości, aby wreszcie parlament zdecydował, co z inicjatywą obywatelską, która przeszła pierwsze

czytanie i zgodnie z m.in. wypowiedzią posła w imieniu Klubu Prawa i Sprawiedliwości powinna być dalej procedowana. Mam tekst tego wystąpienia. Od tego czasu minęło przeszło 8 miesięcy i nic. To jest pierwsza sprawa.

Druga sprawa. W ogóle jest wiele dziwnych rzeczy, które dzieją się w kontekście tej ustawy, jak i ustawy Karta Nauczyciela. Otóż, mam przed sobą pismo pani minister Anny Zalewskiej, która pisze do nas, że 28 kwietnia projekt ustawy o finansowaniu zadań oświatowych uwzględniający również nowelizację karty zostanie skierowany do konsultacji społecznych. Było to 24 kwietnia. Jak rozumiem, to pani minister mówi, że będzie to w połowie maja. Nie wiem. Rozumiem, że druga połowa maja skończy się 31 maja tego roku. Jak to naprawdę jest? Po co pani minister do nas napisała informując, że trzeba przygotować się do pracy nad tym dokumentem? To, co jest istotą spraw dotyczących finansowania. Panie pośle Sprawka, oczywiście ważna jest lewa i prawa strona, ale przede wszystkim ważne są środki, które idą na oświatę. Przypomnę, że w 2017 r. są to środki mniejsze niż 2016 r. Na 2018 r. nie zapowiada się wcale lepiej.

Teraz w sprawie projektu rozporządzenia. Pani dyrektor właściwie przeczytała cały tekst, który został skierowany, ale czytała wybiórczo. Nie przeczytała, że postulaty dotyczące np. fakultatywnego zatrudniania psychologów, pedagogów i logopedów, to te postulaty zgłaszali dyrektorzy szkół niepublicznych. Dalej, że możliwość przebywania w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych wraz z dziećmi upośledzonymi, również dzieci, które stanowią problemy wychowawcze, że na to wpadli również dyrektorzy szkół, placówek niepublicznych. Pani po prostu przeczytała, że były to sugestie dyrektorów. Chcę zaapelować do pani minister, ale również do państwa posłów, że czegoś tutaj nie rozumiemy. W związku z tym, uważamy, że nie można fakultatywnie zatrudniać w placówkach tego typu psychologów, pedagogów i logopedów. Dzisiaj jeszcze obowiązujące rozporządzenie mówi, że obowiązkowe jest zatrudnienie, a nie fakultatywne. Z jednej strony minister dopuszcza możliwość, aby w specjalnych placówkach, a mówię o specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych wraz z upośledzonym dzieckiem, było dziecko sprawiające kłopoty wychowawcze, a z drugiej fakultatywnie podchodzi do sprawy zatrudnienia specjalistów. Jeszcze motywuje to tym, że każdy nauczyciel ma wykształcenie pedagogiczne. Przepraszam, to jest nieporozumienie. Pani minister, prosimy i to wyraziliśmy w swojej opinii przesłanej do pani, aby ta sprawa została inaczej zapisana, żeby był constans, jeżeli chodzi o tę kwestię.

Jeszcze jedna rzecz. Czy państwo uważacie, że opieką wychowawczą w nocy powinna zajmować się jakakolwiek osoba bez kwalifikacji? To rozporządzenie coś takiego dopuszcza, że opieką wychowawczą powinna się zajmować osoba bez jakiejkolwiek kwalifikacji, bo to rozporządzenie coś takiego dopuszcza. Rozumiem, że to wszystko jest robione w interesie dziecka i dla dziecka. W związku z tym, proszę o odpowiedź na następujące pytanie. Dlaczego została zmieniona data, choć nie wiem kiedy to nastąpi, przesłania do konsultacji społecznych nowelizacji Karty Nauczyciela i dlaczego rozporządzenie fakultatywnie podchodzi do sprawy zatrudnienia nauczycieli, pedagogów? To jest pewien precedens, który może za chwilę oznaczać, że ktoś dojdzie do wniosku, że w szkole nie muszą być zatrudnieni psychologowie i pedagodzy, bo przecież nauczyciele mają wykształcenie pedagogiczne. To jest niezwykle groźny precedens. Państwo na to przystajecie i piszecie, że tego oczekiwali dyrektorzy, ale zapomniała pani przeczytać, że dyrektorzy placówek niepublicznych. Chyba, że chodzi o to, że robicie państwo ukłon w stronę placówek prowadzonych przez inne podmioty niż samorządy. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Pan poseł Tadeusz Pisarek, bardzo proszę.

Członek Zarządu Głównego Forum Związków Zawodowych Tadeusz Pisarek:

Szanowni państwo, Wysokie Komisje, pozwoliłem sobie przekazać panu przewodniczącemu pismo w sprawie wyliczenia kosztów edukacyjnych w samorządach, ponieważ przez kilka ostatnich lat nie możemy doczekać się takich danych od MEN, a chcielibyśmy również uczestniczyć w dobrym wyliczeniu kosztów edukacyjnych w samorządach. Dlatego prosimy o następujące dane: statystyka ogólnopolska nauczycielskich etatów kalkulacyjnych, wynikających z arkusza organizacyjnego wszystkich szkół, przykła-

dowe, szczegółowe rozliczenie zadań oświatowych w 10, 20 szkołach wybranych losowo, oczywiście anonimowo, ale obejmujące szkoły w dużych miastach, małych miast i szkół wiejskich. Po trzecie, prosimy o procentowy wykaz składników zadań edukacyjnych samorządów, na które przekazywana jest subwencja ogólna przez urzędy skarbowe. Jeżeli te informacje pan przewodniczący otrzyma, to bardzo prosiłbym o przekazanie do naszego związku.

Druga sprawa, która jest bardzo bulwersująca. Jest na topie, bo powstała w ubiegłym tygodniu. Otóż, Ministerstwo Sprawiedliwości przekazało do naszym placówek, zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich wytyczne dotyczące arkuszy organizacyjnych na przyszły rok. W tym arkuszu jest taki zapis: „kształcenie zawodowe w branżowej szkole pierwszego stopnia należy zaplanować w jednym zawodzie, w tym samym, w którym będzie realizowany w klasie II zasadniczej szkoły zawodowej...” Szanowni państwo, to nie jest nic innego, jak zlikwidowanie kierunków kształcenia w naszych placówkach. Jest to skandal, bo przez wiele lat próbowaliśmy poszerzyć ofertę dla młodzieży. Jak „nie szło” uruchomienie normalnych klas, to robiliśmy kurs kształcenia. Spora część zakładów ma ślusarstwo i stolarstwo, a tym dyrektorom kazano wybrać albo to, albo to. Oczywiście, jak wybiera się stolarstwo, to zwalania się ślusarzy, nauczycieli. Nawet niektórzy dyrektorzy wpadli na pomysł jak łatwo teraz zwolnić nauczyciela. Zmienimy siatkę organizacyjną placówki i nauczyciel do domu. Ten niewygodny, to go zwolnić.

Mam gorącą prośbę, żebyście państwo zainterweniowali, bo mówimy o dobru ucznia i wychowanka. Będziemy się szczyścić jakimiś osiągnięciami i reformami, ale nie możemy zniszczyć tego, co wypracowywano przez lata w naszych placówkach. Są osiągnięcia edukacyjne. Rzeczywiście wychowanków w zakładach jest mało. To jest też skandaliczna sprawa, ale jest to zasługa błędnych orzeczeń sędziów rodzinnych. Oni dokonują degradacji naszych placówek, gdzie wszystkich nieletnich, którzy popełniają czyny karalne kierują do MOW-ów. Tamta resocjalizacja nie jest w stanie przebiegać prawidłowo, a u nas w zakładach za wiele milionów złotych włączając do tego środki unijne wyposażone są warsztaty i całe placówki, stoją i świecą pustkami, ponieważ nie ma młodzieży. Od trzech lat jest drastyczne zwalnianie naszych nauczycieli. Od tego czasu byliśmy oszczędni w krytyce ze względu na to, że liczyliśmy, że nowa władza zrobi z tym porządek i da jakieś napomnienie sędziom, w jakim kierunku należy przestrzegać tych orzeczeń. Przecież to, co robią sędziowie to łamanie prawa. Liczyliśmy na to, że to się zmieni, ale niestety nie.

Mała jedna uwaga. Wymieniliście państwo nadzór krajowego mechanizmu prewencji nad placówkami specjalnymi. Chciałbym powiedzieć taką rzecz, że krajowy mechanizm prewencji uważa za tortury krótką gimnastykę poranną w placówce. Powtarzam, krótka gimnastyka poranna wychowanków według KNP to są tortury. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Po związkach zawodowych czas na samorząd. Pan Marek Wójcik, proszę bardzo.

Pełnomocnik zarządu ds. legislacji Związku Miast Polskich Marek Wójcik:

Panowie przewodniczący, Wysokie Komisje, szanowni państwo, króciutko odniosę się do tego materiału, dziękując za to, że podjęliście państwo tę problematykę. Natomiast, najistotniejsze jest to, czego nie ma w tym materiale. Mianowicie, nie ma kwestii dotyczących finansowania systemu i zmian kształtowania subwencji oświatowej. Szczerze mówiąc, z zadowoleniem przyjmujemy decyzję o odroczeniu terminów wdrożenia tej rewolucji z jedną uwagą, aby nie odkładać pewnego elementu. Chcąc w pełni poprzeć wypowiedź pana posła Sprawki nie odkładajmy w czasie rozmowy na temat części dochodowej, żeby zagwarantować dla systemu edukacji kwotę adekwatną do potrzeb i do kosztów, które są ponoszone przez podmioty prowadzące szkoły. Tej kwestii akurat byśmy nie odkładali, natomiast odkładalibyśmy tę rewolucję, która szykowała się nam i rozmawialiśmy o niej podczas Zespołu do spraw statusu zawodowego pracowników oświaty. Przy okazji tego zespołu chcę powiedzieć, że nie wszystkie propozycje, które znalazły się w materiale były dyskutowane na posiedzeniach zespołu. Część z nich jest doszczegółowieniem tych tez, ale bardzo wyraźnie trzeba powiedzieć, że nie ze wszystkimi założe-

niami dla tych zmian zgadzaliśmy się. Na pewno zgadzaliśmy się z tymi, które dotyczą sposobu finansowania poprzez dotacje, choć powtarzam, część tych regulacji jest zaskakująca, ponieważ nie rozmawialiśmy o nich, ale jest to dobry kierunek.

Na pewno nie jest dobrym kierunkiem to, aby wprowadzać system wyrównawczy do jednostek samorządu terytorialnego – „bis”. Istnieje już system wyrównawczy. Samorządy dostają subwencję wyrównawczą, równoważącą w zależności od tego jaka jest kategoria samorządu. Natomiast, karanie samorządów, wspólnot samorządowych mieszkańców, które są bogatsze, koniecznością wnoszenia wyższego wkładu własnego budzi nasze zdziwienie i sprzeciw. To byłby zupełnie niepotrzebny ruch, natomiast rzeczywiście warto byłoby wrócić do rozwiązania, w którym nie byłby potrzebny wkład własny. Moim zdaniem i jest to chyba kluczowe i nie oznacza to, że w tych samorządach, które są bardziej zasobne, nie dokładałyby swoich własnych środków. Sądzę, że w dalszym ciągu tak by czyniły. Natomiast, z naszej strony nie ma akceptacji na zróżnicowanie samorządów. Będziemy bardzo wdzięczni, że państwo przedstawiście szczegółowe regulacje. Potwierdzam, że słyszymy, że miały być od dawna. Natomiast, gorąco prosimy o to, aby nie dokonywać zmian, gdzie nie są one możliwe do dokonania ze względu na istniejące w tej chwili procesy wdrażania korekty systemowej z przełomu 2016 i 2017 r. Wydaje się, że najistotniejszym terminem na wdrożenie systemowych zmian finansowania oświaty to 2020-21 r., kiedy zakończy się proces wdrażania chociażby likwidacji gimnazjów. Wtedy będziemy naprawdę wiedzieli, jak wygląda sieć szkół i jakie są skutki tych zmian. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Istotna jest kwestia, jak będzie liczony wskaźnik uwzględniający dochody podatkowe danego mieszkańca, w danej gminie. Czy będzie wzmacniał słabszych? Czy też będzie karał bogatszych? Będzie to w zależności, jaki będzie system. Do tego potrzebujemy więcej szczegółów i informacji. Jeżeli chodzi o kwestię subwencji, to przyłączyłbym się do pytania pani przewodniczącej Szumilas. Kiedy poznamy szczegóły, co do modelu podziału subwencji oświatowej i kiedy państwo przewidujecie pierwszą, publiczną odsłonę nowego podziału? Pani minister, namnożyło się pytań. Bardzo proszę o odpowiedź.

Podsekretarz stanu w MEN Marzena Drab:

Panie przewodniczący, Wysokie Komisje, może najpierw materiał, który jest przede wszystkim tematem naszej rozmowy. Mówimy o założeniu do projektu ustawy o finansowaniu zadań oświatowych w zakresie rozwiązań wprowadzonych od 2018 r. Jak państwo zauważyli jest to materia, nad którą się pochylamy i dotyczy przede wszystkim dotacji. Chodzi o uszczelnienie, doszczegółowienie. W tej chwili i w tym projekcie zajmujemy się przede wszystkim dotacjami. W marcu, nie pamiętam dokładnej daty, ale chyba 20 było posiedzenie podkomisji poświęcone tylko i wyłącznie finansowaniu oświaty i tym założeniom, które dotyczyły subwencji. Na tym spotkaniu bardzo dokładnie przedstawialiśmy nasze przemyślenia i to, co będzie dopiero propozycją. Proszę państwa, niczego nie chowamy. Macie państwo pełną wiedzę. Rozumiem, że osoby, które uczestniczyły wówczas w posiedzeniu podkomisji dostały taką samą informację na temat subwencji, jaką mogą otrzymać dzisiaj. Natomiast, w tej chwili skupiamy się i przygotowujemy ustawę o doprecyzowaniu, jeżeli chodzi o dotacje.

Chciałabym również powiedzieć taką rzecz, że nie robimy rewolucji. Rozumiem, że państwo oczekują rewolucji. My nie robimy rewolucji, tylko przygotowujemy reformę. Proszę państwa to, że nie można zrobić wszystkiego od razu, to wszyscy jesteśmy co do tego zgodni. Powiem tak, cieszę się, że w wielu wypowiedziach słychać zrozumienie dla tego, co robimy i czujemy wsparcie. Za to serdecznie dziękuję. Natomiast, tam, gdzie potrzeba jeszcze informacji to postaram się wyjaśnić.

Jeżeli chodzi o finansowanie małych szkół, to pani poseł, następna, duża ustawa będzie mówiła o tym, o czym mówi również materiał, czyli finansowanie szkolnictwa zawodowego, podział subwencji, to będzie kolejny duży materiał. Dzisiaj mówimy o dotacji. Tam będzie propozycja. Nie wiem jaki będzie finał, bo dzisiaj mówimy o przemyśleniach, o tym, o czym dyskutowaliśmy na posiedzeniu zespołu. Tam, propozycja, o któ-

rej mówię i ją przedstawialiśmy na posiedzeniu podkomisji, ona ma założenie i filozofię podejścia do finansowania na oddział, a nie na ucznia. To państwo pamiętacie i rzeczywistoście przychyliam się do głosu pana posła Sprawki, że naliczanie subwencji na ucznia nie jest najlepszym rozstrzygnięciem. Kiedy przygotowujemy następny materiał, drugi materiał może być przygotowany, kiedy będziemy wiedzieli, jak będzie wyglądała sieć szkół, ile będzie oddziałów. Jeżeli ma być to determinanta, to musimy ją znać. Dzisiaj mamy szacunki i na podstawie szacunków uważam, że nie jest to najlepszy czas, żebyśmy tworzyli ustawę. Chcielibyśmy mieć pewność, że finansowanie, które proponujemy wystarczy na wszystko, na co subwencja powinna być skierowana. Do tego czasu finansowanie i wsparcie małych szkół, bo o to pani poseł pytała będzie wyglądało jak w tej chwili, ale będą zwiększone wagi. Także o małe szkoły na pewno zadbamy. Natomiast nie będzie w tej chwili nowego finansowania.

Jeżeli chodzi o propozycję, o której mówił pan poseł Sprawka, że było to związaniem 12% subwencji w stosunku do budżetu. My, w swoich przemyśleniach, chcemy to bardzo mocno zakotwiczyć i związać wynagrodzenia nauczycieli z wynagrodzeniem średnim w gospodarce, żeby to zrobić potrzebujemy trochę czasu. Analizujemy cały czas zebrany materiał. Dyskutujemy, słuchamy różnych gremiów. Także jest to sprawa, o której będziemy rozmawiać na kolejnym etapie reformy.

Jeżeli chodzi o pomoc socjalną i wkład własny, to my nikomu nic nie zabieramy. Gminom, które według danych miały duże obciążenie i tam było najmniejsze ubieganie się o wsparcie socjalne, to będziemy je podwyższać. Jeżeli chodzi o odłożenie w czasie reformy finansowania oświaty, o to pytała pani poseł Szumilas. Jak powiedziałam. Mamy szacunki, natomiast myślę, że jest to zbyt poważna sprawa, aby nie pracować na rzeczywistych danych.

Jeżeli chodzi o szkolenia ORE, to nie ma takich szkoleń. Natomiast, odbywają się warsztaty, gdzie toczy się dyskusja wokół przyszłego sposobu finansowania. Podwyżki dla nauczycieli, to pamiętacie państwo, pani minister Zalewska ogłosiła, że w ciągu 3 lat będzie 15% wzrostu. To jest informacja, która jest już znana wszystkim zainteresowanym.

Jeżeli chodzi o odprawy dla nauczycieli, to na pewno są zabezpieczone w subwencji 04. Natomiast, nie przewidujemy lawinowego zwalniania nauczycieli. Mamy informację, że liczby wzrastają i jest ok. 10 tys. ofert pracy dla nauczycieli. Te pieniądze, które są w tej chwili zabezpieczone uważamy, że powinny wystarczyć. Proszę państwa, na ten moment nie potrafię państwu powiedzieć, ile osób odejdzie z zawodu. Wiecie państwo, że organizacja roku szkolnego to ten moment, kiedy podejmowane są decyzje o podejmowaniu dalszego zatrudnienia, bądź rozstaniu się z nauczycielem. Potrzeba trochę czasu, abyśmy pozyskali taką wiedzę. Wtedy będziemy mogli ją państwu przekazać.

Termin wprowadzenia, czy będzie to 2019, czy też 2020 r. Myślę, że będziemy o tym dyskutować również na zespole. Głos do pana Wójcika. Na pewno nie będzie to zaskoczenia, tylko będzie to wypracowana propozycja. Bardzo cieszę się, że w państwa głosie mamy wsparcie. Jeżeli chodzi o wskaźnik, który miałby być używany do określenia, które gminy, jaką mają dochodowość, to nie będziemy tworzyć nowego wskaźnika, tylko będziemy opierać się na wskaźniku, który określa Ministerstwo Finansów. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję. Jeszcze pani dyrektor Wilewska, jeżeli chodzi o pytania pana Tadeusza Pisarka.

Dyrektor departamentu w MEN Joanna Wilewska:

Panie przewodniczący, szanowne Komisje, panie prezesie, po pierwsze odniosę się do uwagi, że nie odczytałam całego tekstu i przeczytałam go wybiórczo. Nie czuję się uprawniona do tego, aby inaczej traktować dyrektorów szkół i placówek niepublicznych, niż dyrektorów szkół i placówek publicznych, tym bardziej, że przez ostatnie lata to właśnie szkoły i placówki niepubliczne miały wyjątkowe wsparcie w Ministerstwie Edukacji Narodowej. W sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, czyli zatrudniania fakultatywnie pedagogów i psychologów w specjalnych ośrodkach wychowawczych. Podkreślę, że są to placówki, w których nie ma szkół. Uczeń jest do południa w szkole, a po południu jest wychowankiem specjalnego ośrodka wychowawczego. Standardy

zapewnienia opieki psychologiczno-pedagogicznej są takie jak w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, gdzie funkcjonuje szkoła i grupy wychowawcze. Jeżeli dzisiaj mówimy o finansowaniu, to odnieśmy się również do finansowania. Waga na specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy jest naliczana na ucznia szkoły i na wychowanka grupy wychowawczej. Porównajmy, jaka subwencja przypada specjalnym ośrodkom szkolno-wychowawczym, a jaka specjalnym ośrodkom wychowawczym. Naprawdę nie jest celowe wprowadzanie takich samych standardów w tym zakresie. Tym bardziej, że wychowanek specjalnego ośrodka wychowawczego do południa objęty jest pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole.

Jeżeli chodzi o zastrzeżenie dotyczące łączenia integracji wychowanków zagrożonych niedostosowaniem społecznym z wychowankami z niepełnosprawnością intelektualną, to jako praktyk nie widzę tutaj zagrożenia. Tym bardziej, że właśnie do specjalnych ośrodków wychowawczych trafiają wychowankowie z niedostosowaniem społecznym. Przede wszystkim ich problem wynika z patologicznej sytuacji rodzinnej i tam właśnie wychowankowie znajdują wsparcie. Pracujący w specjalnych ośrodkach wychowawczych wychowawcy grup wychowawczych to nie nauczyciele przedmiotowi, ale pedagodzy specjalni. Jeżeli chodzi o opiekę nocną, to w zapisie rozporządzenia jest mowa o konieczności zatrudniania w opiece nocnej co najmniej dwóch osób, w tym wychowawcy grupy wychowawczej. Nie pozostawiamy wychowanków pod opieką pracowników fizycznych. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Pan się zgłaszał, bardzo proszę.

Członek Stowarzyszenia Przedszkoli Niepublicznych Dariusz Gąsior:

Szanowna pani minister, szanowne Komisje, Dariusz Gąsior – Stowarzyszenie Przedszkoli Niepublicznych. Jesteśmy zaniepokojeni zmianami w pkt 11, 12 i 13. Chcielibyśmy doprecyzowania tych spraw. Jeżeli chodzi o pkt 11, to mówi się tu o ograniczeniach dochodów. Wydaje się nam, że ktoś tutaj zapomniał, że wiele osób w całym kraju wzięło bardzo duże kredyty inwestycyjne na przedszkola. W tej chwili coś takiego może spowodować utratę całych majątków. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Jeszcze pan poseł Lech Sprawka, *ad vocem*. Później pani przewodnicząca Krystyna Szumilas.

Poseł Lech Sprawka (PiS):

Panie przewodniczący, pani minister, Wysokie Komisje, w trybie sprostowania do wypowiedzi pana prezesa Baszczyńskiego. W swoich wypowiedziach staram się nie personalizować, ponieważ pan prezes pozwolił sobie rozliczać mnie z wystąpienia, kiedy debatowaliśmy nad drukiem 732, czyli projektem obywatelskim, to panie prezesie pragnę przypomnieć, owszem w pierwszych dwóch zdaniach swojego wystąpienia wyraziłem zadowolenie. Uzasadniłem dlaczego jesteśmy za tym, aby skierować projekt do dalszego procedowania. Mianowicie, podnieśliście państwo w ogóle problem konieczności zmian w systemie finansowania, w tym, ze szczególnym uwzględnieniem wynagrodzeń dla nauczycieli. Po drugie, ta problematyka wpisywała się wtedy w zapowiedzianą przez panią Zalewską dyskusję na temat zmian w systemie finansowania. Wtedy wyraźnie powiedziałem, że państwa inicjatywa będzie dobrze wpisywać się w dyskusję. Natomiast, dlaczego merytorycznie nie można było pracować nad tym projektem, to wynikało z $\frac{4}{5}$ mojego dalszego wystąpienia. Zwróciłem państwu uwagę na absurdalność merytoryczną zapisów, które są przez państwa proponowane. Dlatego ten projekt w tym kształcie merytorycznym nie mógł być rozpatrywany.

Myślę, że z korzyścią dla państwa, bo jeżeli byłby merytorycznie rozpatrywany, to należałoby go odrzucić. Jeszcze raz pragnę panu przypomnieć, że powiedziałem wtedy państwu, dlaczego ten projekt nie może być zastosowany. Dlatego wracam do tej dzisiejszej historii, którą przypominałem. Kadencja 2001-2005. Pan był wtedy posłem SLD, w koalicji rządzącej. Pierwsze, co zrobiliście, to zlikwidowaliście delegację w Karcie Nauczyciela do rozporządzenia o standardach. Drugie, to zmieniliście ustawę o docho-

dach JST, o czym mówiłem w swoim pierwszym wystąpieniu, doprowadzając do takiej sytuacji, że rzeczywiście w wielu samorządach subwencja nie wystarcza nawet na wynagrodzenia. Chcę panu powiedzieć, że po usunięciu skutków błędu z roku 2000 do 2003 r. pieniędzy z subwencji wystarczało na wynagrodzenia i zostawało jeszcze na wydatki rzeczowe. Po waszej zmianie ta sytuacja natychmiast zniknęła. Panie prezesie ostrożnie w personalizacji. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Panie prezesie, bardzo proszę nie wciągać nas w dyskusję o 2000 r., jeżeli mogę prosić. Bardzo proszę, panie prezesie.

Wiceprezes Zarządu ZNP Krzysztof Baszczyński:

Dziękuję bardzo. Panie pośle, nazywa się pan poseł Sprawka. Pozwoliłem sobie wymienić pana nazwisko, bo to pan był posłem mówiącym w imieniu klubu. To pan powiedział w imieniu klubu, że jesteście za skierowaniem projektu do dalszego procedowania. Panie pośle, nawet jeżeli są tam pewne uwagi, to zasada jest taka, że skoro projekt wpłynął i nie został odrzucony w pierwszym czytaniu, to powinien być finał. Pytam, kiedy taki finał będzie. Natomiast, miał pan okazję pomiędzy rokiem 2005, a 2007 zmienić to, co zostało popsute.

Poseł Lech Sprawka (PiS):

Nie byłem posłem.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca Szumilas *ad vocem*. Bardzo proszę. Potem poproszę panią minister.

Poseł Krystyna Szumilas (PO):

Chciałam dopytać panią minister, gdzie są te oferty pracy dla nauczycieli? Myślę, że jesteśmy w takim gronie, słuchają nas osoby z zewnątrz i jesteśmy w takim miejscu, że trzeba mówić prawdę oraz nazywać fakty. Otóż, jestem w tej chwili na stronie kuratora dolnośląskiego. Pani minister, biologia w Rękowie dwie godziny, biologia w Stanowicach dwie godziny, biologia w Podgórzynie dwie godziny. Siedem miejscowości w całym woj. dolnośląskim i pojedyncze godziny. Jest to oferta pracy dla biologów. Czy wy to liczycie jako siedem ofert? Czy mnożycie to jeszcze przez sto? Naprawdę nie róbmy tego na posiedzeniu Komisji i nie wprowadzajmy opinii publicznej w błąd. Pani minister, jeżeli są takie dane, to prosiłabym o nie na piśmie z miejscowością i liczbą godzin oraz przedmiotem. Prosiłabym przekazać Komisji rzetelną informację w jakiej szkole, dla jakich nauczycieli, ile godzin jest. Wtedy będziemy dokładnie wiedzieli. Jeżeli kuratorzy na swoich stronach mają nieprawdziwe informacje, to proszę im powiedzieć, żeby je poprawili.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Pani minister, bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MEN Marzenna Drab:

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Przypomnę, że stowarzyszenie przedszkoli też zadawało pytanie.

Członek Stowarzyszenia Przedszkoli Niepublicznych Dariusz Gąsior:

Miałbym taką prośbę, żeby kuratorium przedstawiało listy chętnych do pracy, bo bardzo trudno jest znaleźć nauczyciela do przedszkola. Chciałbym wprowadzić taką odwrotność.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Bardzo proszę, pani minister.

Podsekretarz stanu w MEN Marzenna Drab:

Panie przewodniczący, Wysokie Komisje, pani poseł, mam w tej chwili kuratorium, o którym pani mówi. Mamy podane 2451 ofert pracy. Wychowanie przedszkolne wymiar 35 godzin, 18 logopedia, 18 angielski, 6 chemia, 9 muzyka, 25 wychowanie przedszkolne, 13 angielski, 15 terapia pedagogiczna, 22 nauczanie początkowe. Proszę państwa, mówimy

o banku ofert pracy dla nauczycieli, które znajdują się na wszystkich stronach kuratorów. Tam można zgłaszać się, zaglądać i poszukiwać pracy. To gwoli uściślenia. Jeszcze były jakieś pytania? Dobrze. Pan pytał o pkt 11 i 12. Mówimy o określeniu kwoty granicznej wykorzystania dotacji na wynagrodzenie osób zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych. Podkreślam, chodzi o dotacje na wynagrodzenie, a nie na wydatki inwestycyjne. Mamy głosy, że zarabiają po 50, 60 tys. zł. Jest to obejście i próba sfinansowania. Dotacja nie jest przeznaczona na wydatki inwestycyjne. Jeżeli chodzi o wprowadzenie przepisu uprawniającego organy udzielające dotacji do przetwarzania danych, to tutaj chodzi m.in. o dzieci z niepełnosprawnością, aby móc wykazać, kto to jest i jaka niepełnosprawność. W takim zakresie będzie przetwarzanie danych. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO):

Dziękuję bardzo. Na tym zamykam posiedzenie Komisji. Wszelkie informacje znajdują państwo w protokole z dzisiejszego posiedzenia. Dziękuję bardzo.